

АХБОРОТЛАШГАН ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ТАЛАБАЛАР МАЪНАВИЯТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ТЕХНОЛОГИЯСИ

Тураев Кахрамон Нортожиевич

Термиз давлат университети физика математика факультет катта уқитувчи

Аннотация:

Маколада ахборотлашган таълим тизимида талабалар маънавиятини ривожлантириш технологиясини ва уларни урганиш хақида ёзилган.

Калит сузлар: Интернет, ахборот, психологик, компьютер, тармоқ.

Аннотация:

В статье. Написано о технологии развития духовности учащихся и их обучения в информационной системе образования.

Ключевые слова: Интернет, информация, психология, компьютер, сеть.

Abstract:

In the article. It is written about the technology of developing the spirituality of students and their learning in the informat.

Keywords: Internet, information, psychological, computer, network.

Кириш: Таълимнинг фан ва ишлаб чиқариш билан интеграциясининг асосли механизмларини ишлаб чиқиш, уни амалиётга жорий этиш, ўқишни, мустақил билим олишни индивидуallashtiriш, масофавий таълим тизими технологияси ва воситаларини ишлаб чиқиш ва ўзлаштириш, янги педагогик ҳамда ахборот технологиялари асосида модул тизимидан фойдаланган ҳолда талабалар ўқишини жадаллаштириш ана шундай долзарб вазифалар сирасига киради.

Юқори малакали педагог кадрларга бўлган талаблар ортиб бораётган ҳозирги шароитда баркамол ёш авлодни асрлар давомида шаклланиб келаётган инсоний ва миллий қадриятлар руҳида тарбиялаш лаёқатига эга бўлган, фаннинг фундаментал асосларини пухта эгаллаган, замонавий

педагогик ва ахборот технологияларини яхши ўзлаштириб олган ижодкор педагог кадрларни шакллантириш талаб этилади.

Асосий қисм: Замонавий жамиятда таълим тизимини ривожлантиришнинг стратегик йўналиши - бу инсоннинг турли соҳаларда мақсадли мустақил фаолият асосида интеллектуал ва ахлоқий ривожланишидир. Бунда 3 та асосий вазифага эътибор қаратилади:

1. Таълим тизимини ислоҳ этиш.
2. Мустақил фаолият тамойилини таълим ва тарбиянинг асосий тамойили сифатида эътироф қилиш.
3. Таълим жараёнига замонавий ахборот технологияларини жорий этиш. Замонавий инсоннинг ўқиш жараёни фақат боғча, мактаб, лицей ёки коллеж, олий ўқув юрти билан тугамайди.

Инсон бутун умри давомида таълим олиши зарур, яъни таълим узлуксиз бўлиши керак. Демак, узлуксиз таълим - давр талабидир. Шунинг учун ҳам замонавий ахборот технологияларига бўлган эҳтиёж шаклланди. XXI аср ахборотлаштириш асрида таълим соҳасини ахборотлаштириш, ҳар бир таълим муассасасида:

- ўқитиш ва ўқиш жараёнининг;
- таълим муассасаси бошқарилишининг;
- таълим муассасаси бўлинмаларининг;
- таълим муассасаси фаолияти муҳитининг ахборотлаштирилишини талаб қилади.

Таълим муассасида замонавий, ахборот технологиялари муҳитини ташкил этиш босқичлари психологик ахборот муҳитини яратишдан бошланади. Технологик ва илмий натижалар, яратилган дастурий маҳсулотлар асосида замонавий воситалар ва методлардан фойдаланишга эҳтиёж шакллантирилади. Бунда ҳар бир таълим муассасида индивидуал ва маслаҳат машғулотлар асосида педагогларни мустақил ва компьютер таълими тизимини ташкил этиш керак.

Ўқитиш жараёнини компьютерлаштириш (ахборотлаштириш)да икки йўналишни ажратиш мумкин: компьютерни ўқув фаолиятининг воситаси сифатида қўллашнинг барча усулларини ўзлаштириш ҳамда компьютердан ўрганиш объекти сифатида фойдаланиш. Компьютерни техник

характеристикаларининг ва дасгурий таъминотининг такомиллашиб бориши, дидактик имкониятларининг кенгайиши унинг ўқитиш воситаси сифатида янги хоссаларини намоён қилмоқда.

Компьютерлар ёрдамида ўқитишнинг ривожланиш тарихида икки тизим: анъанавий ва интеллектуал ўқитишни ажратиш мумкин. Интеллектуал ўқитиш тизимининг асосий хусусияти шундаки, у ўқув масалаларини ҳал этишда барча босқичлар хусусиятларини инобатга олган ҳолда ўқув фаолиятини бошқаришни назарда тутди. Интеллектуал ўқитиш тизимида индивидуаллаштирилган ўқитиш ўқувчининг динамик модели асосида амалга оширилади. Бундай тизимлар ўқувчи ва компьютер ўртасида бошқарув вазифаларини тақсимлаш имкониятини бериш орқали ўқувчининг ўқув фаолиятини шаклланиб боришида барқарорлик, мунтазамликни беради, яъни мусгакил ўқишга ўргатишга оптимал тарзда ўтиш амалга оширилади.

Компьютерлар воситасида ўқитиш ўқув жараёнининг барча жабҳаларига самарали таъсир кўрсатади. Компьютерларнинг ўқитиш мазмунига таъсири ўқувчиларга кўплаб имкониятларни очиб беради. Бу компьютерларнинг ўқув материалларини намоёиш этиш имкониятларининг юқорилиги, сунъий интеллект ғояларини жорий этилиши, ўқувчиларга кўплаб ахборотларни етказиш воситаси эканлиги билан боғлиқдир. Иккинчи томондан компьютерлар ўқитиш мазмунига ҳар хил эвристик воситаларни киритади. Компьютерларнинг муҳим аҳамиятли томонларидан бири уларнинг интеграциялашган ўқув фанларини яратишга реал имконият вужудга келтиришидир.

Маълумки, фан ва техника жадал суръатлар билан ривожланаётган бугунги кунда кўплаб илмий билимлар, тушунча, тасаввурлар ва ахборотлар ҳажми кескин ортиб бормоқда. Бу бир томондан фан ва техниканинг янги бўлимлари ва соҳаларининг шаклланишини таъминлаётган бўлса, иккинчи томондан, фанлар орасида ҳукмрон бўлган чегараларни бузиб, интеграция жараёнини жадаллаштириш-ни талаб этади. Таълим йўналишлари «бошидан кечираётган» бундай дифференциялашиш ва ишефация жараёнларининг ўқитишда ўз аксини етарли даражада топа олмаётгани ҳам бугунги олий таълим тизимида маълум муаммоларни келтириб чиқармоқда.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Абдуллаев М. ва бошқ. “Маънавият” (ўқув кўлланма). Фарғона. 1999.
2. Ўзбекистон Республикасининг "Таълим тўғрисида" ги Қонуни. //Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. -Тошкент; "Шарқ", 1997.
3. Ўзбекистон Республикасининг "Кадрлар тайёрлаш миллий тўғрисида"ги Қонуни. //Баркамол авлод – Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. -Тошкент; "Шарқ", 1997.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2002 йил 30 майдаги«Компьютерлаштиришни янада ривожлантириш ва ахборот коммуникация технологияларини жорий этиш тўғрисида»ги фармони.
5. Ўзбекистон республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 6 июндаги 200-сонли «Компьютерлаштиришни янада ривожлантириш ва ахборот коммуникация технологияларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори.
6. Олимов Ш.Ш. Маънавий-ахлоқий тарбия асослари. (Монография). –Т.: «Fan va texnologiya»,2009.
7. Узлуксиз таълим тизими учун ўқув адабиётларининг янги авлоди-ни яратиш концепциясиДузувчилар: А.А.Каримов, Э.З.Имамов, Қ.И.Рузиев, О.С.Бўтаёров. -Т.: «Шарқ» НМАК. 2002. -16 б.
8. Андреев А.А. Дистанционное обучение в системе непрерывного профессионального образования. Автореферат. диссер. на сОис. уч.ст. доктора педагогических наук. <http://www.iet.mesi.ru/dis/oglo.htm>